

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Κείμενο 1

Αυτοκτόνησε από «ντροπή», αλλά ποιος πραγματικά τον σκότωσε;

Το κείμενο είναι άρθρο γνώμης του Βασίλη Κανέλλη στο Βήμα, στις 17.2.2022. Ελαφρά διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης.

Ένας πατέρας, σε ένα χωριό της αθάνατης ελληνικής επαρχίας, αυτοκτονεί από ντροπή γιατί μαθαίνει ότι ο γιος του δεν είναι... άντρας, με την έννοια που τον θέλει η συντηρητική κοινωνία.

Μαθαίνει μέσα από βίντεο προσωπικού χαρακτήρα, που είναι άγνωστο πώς κυκλοφόρησε, καθώς συνιστά σοβαρή παραβίαση των νόμων, ότι ο γιος του είναι ομοφυλόφιλος.

Το έχει μάθει η κλειστή κοινωνία, το ψιθυρίζουν στο καφενείο, κρυφογελάνε στις κουτσομπολίστικες παρέες. «Ο γιος του τάδε είναι ...», λένε. «Ο γιος του δείνα πάει με άνδρες», λένε κι άλλοι και ο πατέρας δεν αντέχει. Βάζει ο ίδιος τέρμα στη ζωή του, επειδή αισθάνεται ντροπιασμένος.

Ποιος τον ντρόπιασε; Ποιος τον οδήγησε στο απονενομημένο διάβημα; Ο γιος του γιατί έχει συγκεκριμένο σεξουαλικό προσανατολισμό; Ή μήπως μια σκληρή, άμαθη, αμόρφωτη, οπισθοδρομική κοινωνία που επιβάλλει κανόνες από τους οποίους κανείς δεν μπορεί να ξεφύγει και όλοι είναι υποχρεωμένοι να τηρούν;

Ναι λοιπόν. Ο πατέρας είναι το θύμα μιας σκληρής πατριαρχικής αντίληψης που υπάρχει για τα ευαίσθητα ερωτικά θέματα, κι όχι μόνο.

Ένας πατέρας που δεν άντεξε τον στιγματισμό, αυτή την γάγγραινα του καφενείου, όπου ο καθένας κρίνει τις ζωές των άλλων, αλλά που ποτέ δε βάζει τον καθρέφτη απέναντί του.

Ο πατέρας αυτός στερήθηκε, με τα ίδια του τα χέρια, τη χαρά να ζήσει το παιδί του. Να το δει να μεγαλώνει, να ερωτεύεται και να αγαπά, ανεξαρτήτως φύλου, να μορφώνεται, να μεγαλουργεί στο στίβο της ζωής.

Εκεί όπου σπουδαίοι άνθρωποι προσφέρουν στην κοινωνία. Προσφέρουν σε μια κοινωνία που συνεχίζει να αποκλείει τις... αποκλίνουσες συμπεριφορές και να κρύβει τη ντροπή της για τους ανθρώπους που η ίδια δεν θεωρεί «κανονικούς».

Κείμενο 2

Το κείμενο είναι απόσπασμα από σύνοψη διαμεσολάβησης του Συνήγορου του Πολίτη, Ανεξάρτητης Αρχής, της οποίας έργο είναι η τήρηση της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας στη χώρα μας. Πηγή: <https://www.synigoros.gr>, Σεπτέμβριος 2020. Δίνεται σε απόσπασμα για τις ανάγκες της εξέτασης.

Κρατούμενος, μετά από συμμετοχή σε πανελλήνιες εξετάσεις, πέτυχε την εισαγωγή του σε Τμήμα Α.Ε.Ι., στο οποίο φοιτούσε εξ αποστάσεως, αφενός λόγω του ότι κρατούνταν σε Κατάστημα Κράτησης που εδρεύει σε Νομό και Περιφέρεια διαφορετικά από εκείνα της έδρας του Τμήματος φοίτησής του, αφετέρου επειδή δεν υπήρχε αντίστοιχο Τμήμα ή Πρόγραμμα Σπουδών ΑΕΙ στον τόπο κράτησής του, προκειμένου να μετεγγραφεί.

Με έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων του γνωστοποιήθηκε ότι η αίτηση μετεγγραφής που υπέβαλε για αντίστοιχο Τμήμα στην Αθήνα «δεν δύναται να πραγματοποιηθεί, διότι δεν καλύπτεται από το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, αφού το Τμήμα μετεγγραφής δεν εδρεύει στο νομό κράτησης».

Εξαιτίας των δυσκολιών που αντιμετώπιζε στην εξ αποστάσεως παρακολούθηση μαθημάτων και τη συμμετοχή σε εξετάσεις λόγω των ελλείψεων του Καταστήματος, όπου κρατείτο, στην απαραίτητη για τις σπουδές του ειδική υλικοτεχνική υποδομή αλλά και της ύπαρξης εργαστηρίων υποχρεωτικής παρακολούθησης στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος φοίτησής του, κατέθεσε τον Ιούνιο του 2020 αίτημα μεταγωγής στο Κατάστημα Κράτησης του τόπου, όπου βρίσκεται η έδρα του Τμήματος.

Με αναφορά του στην Ανεξάρτητη Αρχή, ο κρατούμενος φοιτητής επισήμανε τις αυξημένες απαιτήσεις σε υποδομές που προϋποθέτει η συνέχιση των σπουδών του λόγω του αντικειμένου τους (ιδίως την ανάγκη αυξημένης χρονικά πρόσβασης σε Η/Υ, καθώς επίσης την εγκατάσταση και χρήση ειδικών προγραμμάτων) [...]

Ο Συνήγορος του Πολίτη, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας και τη σχετική νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ζήτησε από τη Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής, τις Διευθύνσεις αυτής και, δια αυτών, από την Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών, την άμεση εξέταση του αιτήματος μεταγωγής του αναφερομένου, ώστε να μπορεί να παρακολουθήσει, κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος, μαθήματα με μορφή

υποχρεωτικού εργαστηρίου, καθώς επίσης την ενίσχυση του Καταστήματος Κράτησής του με τον απαραίτητο υλικοτεχνικό εξοπλισμό (Η/Υ και λογισμικό) για τις ανάγκες της φοίτησής του.

Ο Συνήγορος του Πολίτη εκφράζει την ικανοποίησή του για την άμεση ανταπόκριση, τις προσπάθειες και τη συνεργασία των αρμοδίων υπηρεσιών, ώστε να εξασφαλιστεί η συμμετοχή του αναφερόμενου στην εκπαιδευτική διαδικασία. [...]

Κείμενο 3

Τα λεμόνια ήταν ακριβά

Γιώργος Ιωάννου, Η μόνη κληρονομιά, Κέδρος, Αθήνα 1982, σσ. 107-110. Με αφορμή τα σημάδια στον τοίχο ενός κτηρίου της Θεσσαλονίκης, τα οποία προέκυψαν ύστερα από τη ρίψη χειροβομβίδας κατά των Γερμανών που είχαν εκεί τα γραφεία τους, ο συγγραφέας θυμάται επώδυνες εμπειρίες από τα χρόνια της Κατοχής.

Εγώ που ξέρω πρόσωπα και πράγματα σ' αυτή τη μουχλιασμένη πόλη και που προπάντων δεν ξεχνώ, όποτε περνώ απ' την πιο κεντρική λεωφόρο, κοιτάζω πάντα σ' ένα σπίτι γωνιακό, να δω αν φαίνονται ακόμα τα σημάδια, εκεί στον τρίτο όροφο κοντά στο δεύτερο μπαλκόνι. Είναι τώρα κάτι μπαλώματα στον τοίχο αδιόρατα σχεδόν, σουβάδες κάπως πιο καινούριοι, που όμως κανένα βάψιμο δεν έχει καταφέρει να τους αφομοιώσει εντελώς με την παλιά επιφάνεια. [...]

Το σπίτι αυτό το είχαν επιτάξει οι Γερμανοί στην Κατοχή. Μάλλον γραφεία είχαν στήσει, κάτι τέτοιο. Έβλεπες και πολλές στρατιωτίνες τους να μπαινοβγαίνουν, τις επηρμένες εκείνες «φρουλάιν» με τις δυο αστραπές στο μανίκι και που με τους τρόπους τους σ' έκαμναν να σκέφτεσαι πως, αν έπεφτες καμιά φορά στα χέρια τους, ήσουν χαμένος. (...)

Κάποτε, μεσημέρι θα 'ταν —έμοιαζε πάντως με απόγευμα— είδα κόσμο να στέκεται στις γωνίες κάτω απ' το σπίτι και να μην αποφασίζει να προχωρήσει. Όλοι κοιτάζανε ψηλά στο τρίτο πάτωμα. Οι Γερμανοί, γυναίκες-άντρες, βρίσκονταν στα παράθυρα και γέλαγαν χοντρά, μολονότι δε φαινόταν τίποτε το αστείο. Μα, για τους κατακτητές εκείνους δεν ήταν ανάγκη να είναι κάτι αστείο για να γελούνε εις βάρος μας. Μήπως την άλλη φορά, όταν περνούσαμε απογευματάκι χιλιάδες λαός, γυρίζοντας τον Επιτάφιο του Αγίου Μηνά στους δρόμους, με χορωδίες, μουσικές και τον δεσπότη, δεν είχαν βγει όλοι τους απ' τα γύρω σπίτια και δεν κρατούσαν την κοιλιά τους απ' τα γέλια; Εμείς τότε κάναμε πως δε βλέπαμε και δεν ακούγαμε. Περάσαμε με σκυφτό το κεφάλι, ενώ η χορωδία έψελνε τα εγκώμια. Εδώ όμως δεν μπορούσες να περάσεις ούτε με σκυφτό το κεφάλι, κάτι το πολύ σοβαρό συνέβαινε. Κάποια στιγμή ένας πιτσιρικός έτρεξε. Οι Γερμανοί αμέσως του πετάξαν με φόρα δυο τρία λεμόνια. Λεμόνια λοιπόν έριχναν στον κόσμο. Όμως ο μικρός ήταν γρήγορος κι οι

φαντάροι δεν ήθελαν για τέτοιο ασήμαντο στόχο να χαραμίσουν τα λεμόνια τους. Τα λεμόνια κύλησαν στο απέναντι πεζοδρόμιο, όπου βρίσκονταν μερικά ακόμα. Ο κόσμος κοίταζε μια τα λεμόνια μια τους Γερμανούς και δεν κινιόταν. Το πράγμα ήταν περίεργο σχεδόν· δεν έμοιαζαν τα λεμόνια αυτά για σάπια. Ύστερα, αποκλείεται να έχουν τη συνήθεια να πετούν αυτοί λεμόνια, όταν, όπως είναι γνωστό, στη χώρα τους τα εσπεριδοειδή τα βλέπουμε με το τηλεσκόπιο. Και μόνο τα εσπεριδοειδή; μήπως τα λαχανικά; Είχανε θεαθεί να τρων ωμές μελιτζάνες, αγγουρομάνες και σποριάρικα κολοκυθάκια. Μάλλον κανένα καΐκι με λεμόνια θα 'χαν κατασχέσει και κάποιος δικός μας χαφιές θα τους είχε δώσει την έμπνευση.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Ποιες πληροφορίες παρέχει το Κείμενο 2 για το θέμα της εκπαίδευσης του κρατούμενου φοιτητή; Να τις παραθέσεις σε 50 – 60 λέξεις.

Μονάδες 15

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Να βρεις δύο σημεία του Κειμένου 1 όπου ο λόγος είναι ειρωνικός (μονάδες 4) και να δικαιολογήσεις αυτή την επιλογή λαμβάνοντας υπόψη το θέμα και την πρόθεση του συντάκτη (μονάδες 6).

Μονάδες 10

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

Γράψε δύο λόγους για τους οποίους το Κείμενο 1 διακρίνεται από το στοιχείο της επικαιρότητας ως άρθρο που είναι.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Να ερμηνεύσεις τις σκέψεις και τα συναισθήματα του ήρωα στο Κείμενο 3 για τη στάση των Γερμανών απέναντι στους Έλληνες. Με ποια εκφραστικά μέσα και στοιχεία της αφήγησης αποδίδονται; (τρεις τεκμηριωμένες αναφορές αρκούν) Ποιες σκέψεις και συναισθήματα σου προκάλεσε η αφήγηση; (150-200 λέξεις)

